

GEMEENTE ENSCHEDE

KINDEROPVANG

JAARVERSLAG 2024 TOEZICHT EN
HANDHAVING KINDEROPVANG

ENSCHDE

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING 3

Leeswijzer	3
------------	---

1. AANTALLEN KINDEROPVANG 4

2. JAARVERANTWOORDING KINDEROPVANG 5

2.1 Actueel houden Landelijk Register kinderopvang (LRK)	5
2.2 Toezicht kinderopvang	5
2.3 Handhaving kinderopvang	5
2.4 Flex en herstelaanbod	6
2.5 Overige activiteiten 2024/2025	7

3 ONTWIKKELINGEN 2024/2025 8

3.1 Landelijke ontwikkelingen	8
3.2 Gemeentelijke ontwikkelingen 2024/2025	8
3.3 Toezicht en handhaving 2025	9
3.4 Tot slot	9

INLEIDING

Vanuit de Wet kinderopvang (Wko) heeft de gemeente, samen met de kinderopvanghouders, de taak om te zorgen voor veilige, gezonde en kwalitatief goede kinderopvang bij kinderdagverblijven (KDV), buitenschoolse opvanglocaties (BSO), gastouderbureaus (GOB) en voorzieningen voor gastouderopvang (VGO). Voor kinderen van nul tot dertien jaar oud.

Gezien de kwetsbare doelgroep en de invloed die de kwaliteit van de eerste jaren van een kind op zijn of haar latere ontwikkeling heeft, is het aanbieden van kwalitatief goede kinderopvang voor onze jongste inwoners belangrijk.

Ter aanvulling op de landelijk gegenereerde toezichtsinformatie (jaarverantwoording) stelt het college van B&W dit jaarverslag op om de jaarverantwoording verder te verduidelijken. Dit jaarverslag geeft toelichting op hoe de gemeente Enschede haar wettelijke toezicht- en handhavingstaak in 2024 heeft uitgevoerd op het gebied van kinderopvang. Deze taken bestaan uit het bijhouden van het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) en het toezicht en handhaven op de kinderopvanglocaties.

Verder leest u in dit jaarverslag welke ontwikkelingen er spelen rondom het toezicht en handhaving kinderopvang.

LEESWIJZER

Eerst wordt ingegaan op het aantal kinderopvanglocaties. Daarna volgt uitleg over de uitvoering van onze wettelijke toezichts- en handhavingstaak kinderopvang in het licht van de jaarverantwoording. Vervolgens leest u een doorkijk naar de landelijke en gemeentelijke ontwikkelingen in kinderopvangland

1. AANTALLEN KINDEROPVANG

In onderstaande tabel staan het aantal kinderopvanglocaties dat Enschede telt. Daaruit valt op te maken dat de aantallen de afgelopen jaren, op de voorzieningen voor gastouderopvang na, stabiel zijn gebleven.

Het aantal gastouderlocaties daalt al jaren in de gemeente Enschede. Dit is een landelijke ontwikkeling. Daarover in paragraaf 3.1 meer.

Peildatum	KDV	BSO	VGO	GOB
31-12-2021	59	50	187	0
31-12-2022	59	52	166	0
31-12-2023	59	51	148	1
31-12-2024	59	49	130	1

Tabel 1 aantallen kinderopvanglocaties door de jaren heen

In tabel 2 is te zien dat het aantal kindplaatsen in 2024 is gestegen. Niet door een stijging van het aantal locaties, maar door uitbreidingen van het aantal kindplaatsen van bestaande locaties. In 2024 is er voor BSO en KDV locaties tien keer een verzoek gedaan tot het uitbreiden van het aantal kindplaatsen. Eerdere jaren waren dit maximaal vijf uitbreidingsverzoeken per jaar.

Peildatum	Kindplaatsen KDV	Kindplaatsen BSO
31-12-2021	1970	1845
31-12-2022	1995	1845
31-12-2023	1993	1841
31-12-2024	1996	1922

Tabel 2 aantallen kindplaatsen door de jaren heen

2. JAARVERANTWOORDING

KINDEROPVANG

De gemeente Enschede heeft in 2024 voldaan aan haar wettelijke verplichting op gebied van toezicht en handhaving kinderopvang.

2.1 ACTUEEL HOUDEN LANDELIJK REGISTER KINDEROPVANG (LRK)

Het actueel houden van het LRK bestaat uit 3 elementen:

- Het bijhouden van het LRK door:
- Het tijdig afhandelen van aanvragen en wijzigingen
- Formele handhavingsacties zichtbaar maken in het LRK

In 2024 hebben wij wijzigingen en aanvragen binnen de gestelde termijnen afgehandeld. En handhavingsacties zichtbaar gemaakt nadat deze onherroepelijk zijn geworden.

2.2 TOEZICHT KINDEROPVANG

De Gemeente Enschede is wettelijk verplicht om onderzoeken te laten uitvoeren door de toezichthouder en om, waar nodig, handhavend op te treden.

Uit de jaarverantwoording blijkt dat wij in 2024 aan de wettelijke eis hebben voldaan. In de volgende paragrafen volgt verdere uitleg over de jaarverantwoording.

2.2.1 TOEZICHT KDV, BSO EN GOB

De GGD heeft de opdracht van de gemeente uitgevoerd. Alle wettelijk verplichte inspecties (100%) voor KDV, BSO en GOB zijn uitgevoerd.

2.2.2 TOEZICHT VGC

Ook de wettelijke inspecties van 50% van de gastouderopvanglocaties zijn uitgevoerd door de GGD. Daarbovenop is 11% van het aantal locaties geïnspecteerd. Dat betekent dat er 11% bovenwettelijke inspecties zijn uitgevoerd.

Net als in 2022 is er in 2023 ook voor gekozen om de gastouderopvang een positieve impuls te geven door alle gastouderopvanglocaties (100%) te inspecteren, in plaats van de wettelijke 50%. Door gebrek aan capaciteit bij de GGD is 61% van het aantal gastouderlocaties geïnspecteerd. Wat dichtbij het landelijk gemiddelde ligt van 60%.

2.3 HANDHAVING KINDEROPVANG

Ons handavingsbeleid is voornamelijk gericht op herstel.

Van de 177 afgeronde inspecties (inspecties tussen 1 oktober 2023 – 1 oktober 2024) gaf de toezichthouder bij 16 rapporten het advies tot handhaven. Dit is 9% van het aantal inspecties. Landelijk is dit 13%.

Op elk rapport met het advies handhaving hebben wij handhaving, gericht op herstel, ingezet. Nadat het GGD rapport met advies tot handhaving is ontvangen, zetten wij zo deze zo snel mogelijk in. Dit leidt tot herstel van de tekortkomingen.

2.3.1 WAAROP NADAT TOEZICHT PLAATS

De toezichthouder van de GGD kijkt tijdens een inspectie naar voorwaarden binnen de domeinen:

- Algemene voorwaarden kwaliteit en naleving/eisen aan de gastouder
- Pedagogisch klimaat

- Personeel en groepen (KDV/BSO)
- Veiligheid en gezondheid
- Accommodatie en inrichting
- Ouderrecht (KDV/BSO/GOB)

Zoals in de vorige paragraaf beschreven waren er 16 rapporten met het advies handhaven. Wij benoemen hier een aantal voorbeelden waarop de handhaving zich richtte:

Bij BSO/KDV binnen de domeinen:

Pedagogisch klimaat

- Pedagogische praktijk is niet voldoende, op bepaalde momenten geen ontspannen sfeer in de groep.
- Pedagogisch beleid komt hier overeen met de praktijk

Personeel en groepen:

- Onvoldoende inzet van beroepskrachten ten opzichte van het aantal kinderen.
- Inzet van niet gekwalificeerde beroepskracht
- Geen achterwacht aanwezig
- Geen toestemming van ouders aanwezig om kinderen in een tweede basisgroep te plaatsen
- Meer kinderen opgevangen dan wettelijk toegestaan

Veiligheid en gezondheid:

- Ruimten en toiletten onvoldoende schoongemaakt.
- Niemand op de locatie aanwezig met een EHBO certificaat
- Te hoge binnentemperatuur, boven de risicogrens van 25 graden
- Veiligheid- en gezondheidsbeleid komt niet overeen met de uitvoering in de praktijk
- Onvoldoende maatregelen genomen om de buitenruimte veilig te houden (overwoekerde beplanting met doorns en brandnetels)

- Veiligheids- en gezondheidsbeleid is niet voldoende toegespitst op de locatie. Waardoor bepaalde risico's en afspraken niet goed zijn vastgelegd.

Accommodatie

- Slechte akoestiek in de ruimte
- BSO niet voldoende ingericht als BSO ruimte

Ouderrecht:

- Geen oudercommissie en niet voldoen aan inspanning om oudercommissie te vormen.

Bij gastouderlocaties binnen de domeinen:

Accommodatie en inrichting:

- Meer kinderen opgevangen dan wettelijk is toegestaan
- Uitwerpselen van honden in de buitenruimte

Veiligheid en gezondheid

- Veiligheid- en gezondheidsbeleid komt niet overeen met de uitvoering in de praktijk (bijvoorbeeld: schoonmaakmiddelen en messen binnen handbereik van de kinderen)

2.4 FLEX EN HERSTELAANBOD

Flexibel inspecteren en herstelaanbod zijn instrumenten die we gebruiken om het toezicht en handhaving naar een hoger niveau te tillen.

2.4.1 FLEXIBEL INSPECTEREN

Vanaf 1 april 2022 zijn we begonnen met flexibel inspecteren. Door het flexibel inspecteren is er meer ruimte om te sturen op de te inspecteren voorwaarden. Deze liggen, voor een deel, niet meer vast. De resultaten daarvan zijn positief.

Wel was er bijvoorbeeld meer handhaving nodig op het gebied van Ouderrecht. Dit komt omdat, vóór de invoering van flexibel toezicht, ouderrecht vaak niet werd beoordeeld in het kader van risico gestuurd toezicht.

2.4.2 HERSTELAANBOD

Het aanbieden van herstel aanbod doen we al een aantal jaren. Het doel van herstel aanbod is efficiënter en effectiever toezicht waarbij er meer ruimte is voor dialoog tussen de houder en de toezichthouder. Doordat er ruimte is voor de dialoog tussen de GGD toezichthouder en de houder is sneller sturen op herstel mogelijk.

Uit de jaarverantwoording blijkt dat 100% van de tekortkomingen waarop herstel aanbod is gedaan door de GGD, er ook sprake was van herstel.

2.5 OVERIGE ACTIVITEITEN 2024/2025

Wij zetten, naast toezicht en handhaving, ook andere middelen in om veilige en kwalitatief goede kinderopvang te bevorderen door:

1. Bereikbaar, benaderbaar en zichtbaar te zijn voor houders en gastouders
2. Twee keer per jaar een digitale nieuwsbrief op te maken voor houders en gastouders
3. Open te staan voor gesprekken, waar nodig op de kinderopvanglocatie
4. Bijeenkomst te houden voor gastouders en gastouderbureaus
5. Bijeenkomst te houden voor houders en vestigingsmanagers
6. Positieve aandacht door bij een positief inspectierapport een digitale 'proficiat kaart' te sturen naar gastouders en houders

Bij het houden van de bijeenkomsten en de nieuwsbrief sluiten we ook aan bij (beleids)doelen van de gemeente Enschede die kinderopvang raken zoals de brandveiligheid, afval (luiers), armoede en gezondheid.

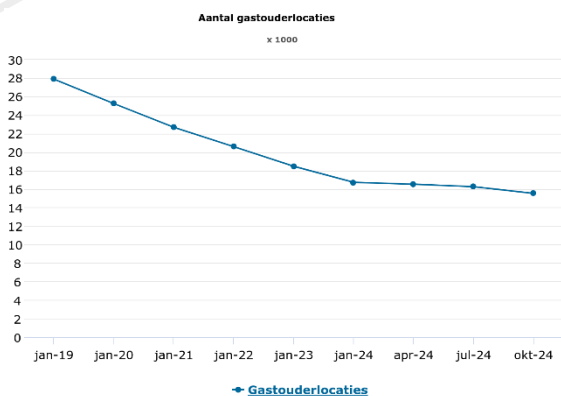
Figuur 1 Nieuwsbrief kinderopvang

3 ONTWIKKELINGEN 2024/2025

3.1 LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN

3.1.1 ONDERZOEK DALING GASTOUDEROPVANG

In hoofdstuk 1 werd al gesproken over de jarenlange daling van het aantal gastouders. Omdat ook gastouders belangrijk zijn in kinderopvangland heeft het ministerie van SZW een onderzoek laten uitvoeren naar de daling van de gastouderopvang.

DUO-rapportage Landelijk Register Kinderopvang. De peildatum is de eerste maandag van de maand.

Figuur 2 landelijke daling gastouderopvang in beeld

Uit dit onderzoek blijkt dat er verschillende redenen zijn waarom gastouders stoppen. Zoals de wetten en regels waar een gastouder aan moet voldoen. En ook werk- privé balans, onzekere inkomsten en de eigen leeftijd¹. Ook gastouderbureaus geven aan dat het niet goed lukt om nieuwe gastouders te werven.

De staatsecretaris wil voorkomen dat gastouderopvang verder daalt. En voert daarom een pakket aan maatregelen door om de gastouderopvang te versterken. Zoals meer waardering en bekendheid voor het vak gastouder en op gebied van goede verdiensten. Ook wordt er subsidie beschikbaar gesteld voor scholing voor nieuwe gastouders².

¹ Op zoek naar een nieuwe balans, onderzoek naar (gestopte) gastouders en de gevolgen, april 2025 [link naar rapport](#)

² Kamerbrief versterken gastouderopvang 10 april 2025

³ Conceptwijziging van de Regeling Wet kinderopvang in verband met het verhogen van de kwaliteit van de gastouderopvang | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

Verder ligt er op dit moment een wetsvoorstel om de kwaliteitseisen van gastouderopvang aan te scherpen. Dit staat ook vermeld in het eerder genoemde pakket aan maatregelen. Dit met als doel om de kwaliteit van de gastouderopvang beter te waarborgen³.

3.1.2 MEER PERSONELE MOGELIJKHEDEN VANAF 1 JULI 2024 KDV/ENBSC

Door een aanpassing in de Wet kinderopvang mag een houder bij een KDV beroepskrachten in opleiding inzetten.

Bij een BSO mag een houder anders gekwalificeerden inzetten die een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van kinderen. Bijvoorbeeld muzikanten of sporters⁴.

Deze wijziging heeft als doel werkdruk en roosterproblemen door personele krapte te verminderen⁵.

3.2 GEMEENTELIJKE ONTWIKKELINGEN 2024/2025

3.2.1 AANPASSEN BELEIDSREGELS

Het huidige gemeentelijke beleid toezicht en handhaving kinderopvang (uit 2020) is ingehaald door nieuwe ontwikkelingen. Ontwikkelingen zoals het flexibel inspecteren passen we al toe. Formeel moeten we deze nog vertalen in het beleid. Op dit moment zijn we bezig om de beleidsregels daarop aan te passen. Dit doen we in regionaal verband.

⁴ Kwaliteitseisen in de kinderopvang per 1 juli 2024 aangepast | Publicatie | Rijksoverheid.nl

⁵ Kwaliteitseisen in de kinderopvang per 1 juli 2024 aangepast | Publicatie | Rijksoverheid.nl

3.2.2 GASTOUDEROPVANG IN HUURWONINGEN

In Enschede zijn er gastouders die opvang aanbieden in hun huurhuis. Wettelijk gezien mag een huurder van een woonruimte geen bedrijfsmatige activiteiten uitvoeren in de woning.

Gezien het maatschappelijk belang van gastouderopvang zijn er in 2024 afspraken gemaakt met woningcorporaties dat, onder bepaalde voorwaarden en met schriftelijke toestemming van de woningcorporatie, het mogelijk is om gastouderopvang in een huurhuis toe te staan.

Ook landelijk is hier aandacht voor, zo blijkt uit kamerbrief van 10 april 2025 van Staatssecretaris Nobel⁶ over het versterken van de gastouderopvang.

3.3 TOEZICHT EN HANDHAVING 2025

Ook in 2025 gaan we opnieuw voor het bovenwettelijk inspecteren van gastouderopvanglocaties (50%, in totaal 100%). Of dit ook lukt is afhankelijk van de capaciteit bij de GGD.

3.4 TOT SLOT

De gemeente Enschede heeft voldaan aan haar wettelijke verplichting op het gebied van toezicht- en handhaving kinderopvang in 2024. Wij zetten alles op alles om, samen met de kinderopvanghouders en de GGD deze taken ook in 2025 goed uit te voeren. Dit met als doel om bij te dragen aan een goede en veilige ontwikkeling van jonge kinderen in Enschede in een voor hen cruciale periode.

⁶ [kamerbrief 10 april 2025 versterken gastouderopvang](#)

